

Ж. А. ОЛЕКСІЧ

Сумський державний університет
ORCID: 0000-0001-5351-2489

М. В. СОЛОДУХА

Сумський державний університет
ORCID: 0000-0002-4115-8360

ЗВІТ ПРО ПЛАТЕЖІ НА КОРИСТЬ ДЕРЖАВИ: КЛАСТЕРНИЙ АНАЛІЗ ТА ПРИЧИНИ КЛАСТЕРИЗАЦІЇ

У статті проведено бібліометричний аналіз поняття «звіт про платежі на користь держави» та виявлено основні взаємозв'язки з іншими економічними категоріями: «прозорість», «звіт про платежі на користь держави», «податкова система», «ухилення від сплати податків», «податкові «гавані», «уникнення від сплати податків», «переміщення прибутку» та «податкова прозорість» (кластерний підхід). Бібліометричний аналіз показав, що звіт про платежі на користь держави – це спектрально широка категорія, яка має кластерні зв'язки з великою кількістю економічних явищ та понять, а основними причинами такої кластеризації є глобалізаційні процеси, політичні, екологічні та економічні явища, а також поступове впровадження європейського законодавства в різних країнах. Проаналізовано часові піки дослідження звітності та її трансформаційних процесів. Встановлено, що найбільша кількість цитувань та пік досліджень звітів про платежі припала на 2018–2019 рр. Така зацікавленість виникла у зв'язку із тим, що ще у 2016 році впроваджувати звіти з використанням стандартів GRI почали великі державні підприємства Європи. А вже у 2017 році активно почали формувати та подавати звіти про платежі на користь держави. Також було введено дві додаткові форми нефінансової звітності: звіт про управління та звіт корпоративної соціальної відповідальності. Це спровокувало вчених досліджувати процес формування таких звітів великих підприємств (лісозаготівельних та нафтових компаній) та порівнювати їх з іншими формами звітів. Також в цей час активно піднімається тема податкового ухилення великих корпорацій і не подання точної та правдивої інформації стосовно сплати податків на користь держави. Окреслені географічні межі публікування статей по темі цієї звітності (Велика Британія, Австралія, Нідерланди, Бельгія). Обґрунтовані основні причини утворення понятійних кластерів до складу яких входить звітність про платежі на користь держави. В статті вказані основні міжнародні стандарти що визначають важливість та принципи формування такої звітності (зокрема Директива 2013/34/ЄС 2015 рік).

Ключові слова: звіт про платежі на користь держави, соціально-відповідальний бізнес, бібліометричний аналіз, податкова звітність, звіт зі сталого розвитку.

Zh. A. OLEKSICH

Sumy State University
ORCID: 0000-0001-5351-2489

M. V. SOLODUKHA

Sumy State University
ORCID: 0000-0002-4115-8360

REPORT ON PAYMENTS TO GOVERNMENTS: CLUSTER ANALYSIS AND REASONS FOR CLUSTERING

The article carried out a bibliometric analysis of the concept of "report on payments for the benefit of the state" and revealed the main relationships with other economic categories: "transparency", "report on payments for the benefit of the state", "tax system", "tax evasion", "tax havens", "tax avoidance", "profit shifting" and "tax transparency" (cluster approach). The bibliometric analysis showed that the report on payments in favor of the state is a spectrally broad category that has cluster connections with a large number of economic phenomena and concepts, and the main reasons for such clustering are globalization processes, political, environmental and economic phenomena, as well as gradual implementation of European legislation in different countries. The time peaks of the research of reporting and its transformational processes are analyzed. It was established that the largest number of citations and the peak of research on payment reports fell in 2018–2019. Such interest arose in connection with the fact that large state-owned enterprises in Europe began to implement reports using GRI standards back in 2016. And already in 2017, they actively began to form and submit reports on payments for the benefit of the state. Two additional forms of non-financial reporting were also introduced: the management report and the corporate social responsibility report. This prompted scientists to investigate the process of forming such reports of large enterprises (timber and oil companies) and compare them with

other forms of reports. Also at this time, the topic of tax evasion by large corporations and failure to submit accurate and truthful information regarding the payment of taxes for the benefit of the state is actively raised. The geographical limits of publishing articles on the subject of this report are outlined (Great Britain, Australia, the Netherlands, Belgium). The main reasons for the formation of conceptual clusters, which include reporting on payments for the benefit of the state, are substantiated. The article specifies the main international standards that determine the importance and principles of the formation of such reporting (in particular, Directive 2013/34/EU of 2015).

Key words: report on payments to governments, socially responsible business, bibliometric analysis, tax reporting, report on sustainable development.

Постановка проблеми

Основною складовою європейської стратегії є концепція корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). Найефективнішим інструментом державної політики в сфері КСВ є підвищення якості звітності зі сталого розвитку та корпоративної звітності.

Останні роки важливою частиною такого виду звітності стали звіти про платежі на користь держави. Не є виключенням і українська система законодавства. В Україні потужна сировинно-мінеральна база і платежі від лісозаготівлі та нафтовидобування є одним з найважливіших джерел формування фінансових ресурсів держави. Контроль та звітування за такими надходженнями потребує детального вивчення, а їх розподіл – чіткого контролю та цільового використання.

Звіт про платежі на користь держави дає можливість бізнес підприємствам уникнути проблем з податковими тягарями та повністю продемонструвати дотримання ними європейських підходів у веденні бізнесу.

Проте важливість складання таких звітів та їхній вплив на економіку країни на сьогоднішній день мало досліджена. Саме тому виникає потреба у аналізі та оцінці ефективності впровадження такого виду звіту, як звіт про платежі на користь держави.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Вивчення та дослідження звітів про платежі на користь держави масово почалось з початку 2015, коли в дію остаточно було введено Директиву 2013/34/ЄС і більшість країн Європи визначились із формою звітності.

Початок досліджень звітів про платежі на користь держави заклали такі вчені як Мьорфі (2015), Сікка (2015) та Войчик (2015), коли в своїх дослідженнях 2015 року виявили, що з появою звіту про платежі на користь держави (на той час частини нефінансової звітності) відбулись покращення у поданні податкової звітності: інформація про сплату податків нафтовидобувними компаніями була більш детальною та якісною [13]. В свою чергу Де Сімон та Олберт (2019) довели, що звіти про платежі на користь держави вплинули на прозорість звітності та діяльності транснаціональних компаній (ТНК) [11].

Проте дослідження поняття «звіт про платежі на користь держави», як окремої одиниці звітності почалось з травня 2019 року (рис. 1) і прослідковується у статтях 10 осіб, які активно досліджують це поняття і суміжні з ним (рис. 2). Авторство з даної тематики співпадає і з даними влаштованого інструменту Scopus (рис. 3).

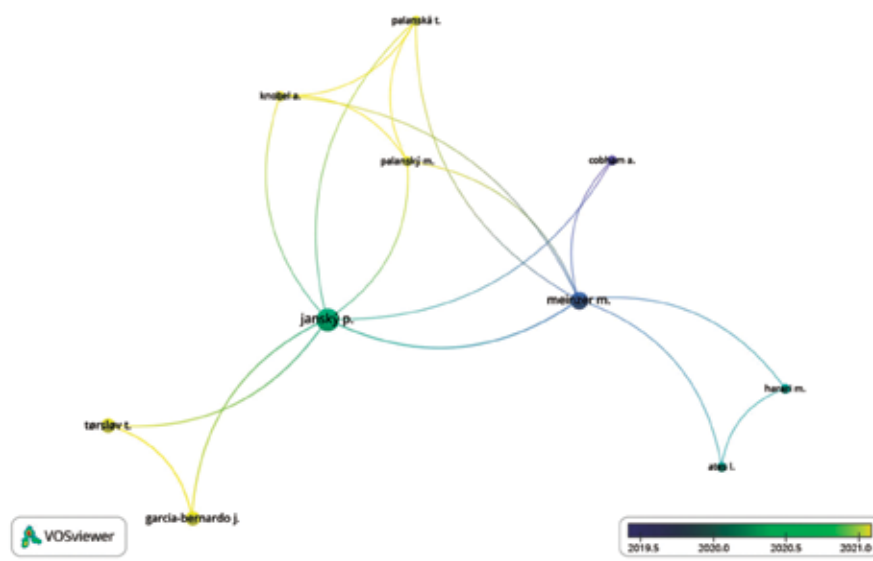

Рис. 1. Часові рамки дослідження авторів поняття «звіт про платежі на користь держави»

Джерело: складено авторами за даними VOSviewer

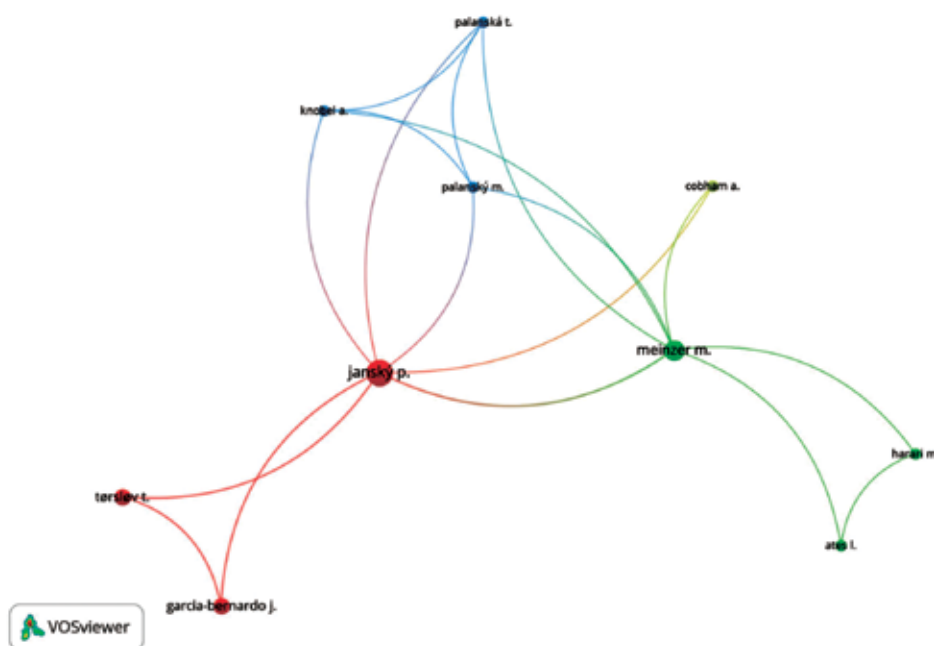

Рис. 2. Автори, які досліджують поняття «звіт про платежі на користь держави»

Джерело: складено авторами за даними VOSviewer

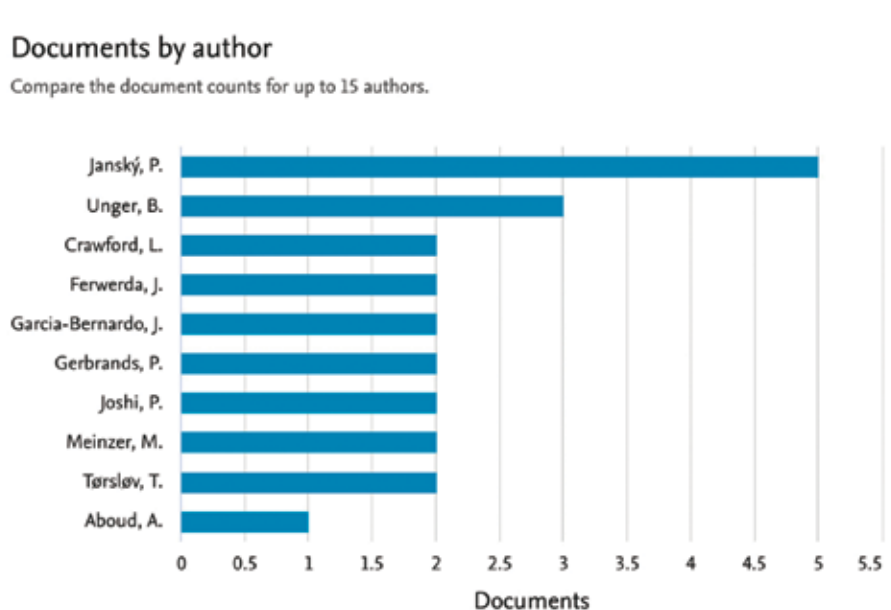

Рис. 3. Автори, які досліджують поняття «звіт про платежі на користь держави»

Джерело: складено авторами за даними бази Scopus

Основоположником досліджень звіту про платежі на користь держави можна вважати чеського вченого Янські Петра [15]. Разом з колегами з Данії Торслоу та Гарсія-Бернардо (2020) він досліджував наслідки податкової реформи США 2017 року для ТНК та відображення позитивного впливу реформи на переміщення прибутку між різними країнами (за даними звітів про платежі на користь держави). Далі у своїх дослідженнях разом з Майнзером та Паланським (2018) розробляють індекс двосторонньої фінансової таємниці, за допомогою якого визначають ефективність податкових новацій відносно фінансової прозорості завдяки введенню звітів про платежі на користь держави [18]. У тематичному дослідженні великих ТНК у видобувних галузях (які першими запровадили вимоги звіту про платежі на користь держави) Йоганнесен і Ларсен (2016) виявили, що міжнародна економічна політика складання таких звітів була пов'язана з політикою зниження вартості ресурсів і є неефективною [12].

Але на сьогоднішній день це виправдовується: звіти про платежі на користь держави дають змогу віднайти усі податкові гавані і всі податкові ухилення великих корпорацій лісозаготівлі та нафтовидобування.

Мета дослідження

Дослідити взаємозв'язок понятійних категорій та кластерів в сфері звітування на користь держави, а також цитованість таких категорій для більш детального та точного аналізу, більш глибокого дослідження взаємодії цих звітів з іншими видами звітності зі сталого розвитку та економічними категоріями.

Методи дослідження

На основі даних публікацій у базі Scopus та з використанням програмного забезпечення Vosviewer, SciVal та Google Trends зробити бібліометричний аналіз поняття звіту про платежі на користь держави та на основі кластерного аналізу оцінити взаємозв'язок з суміжними дефініціями у сфері звітування.

Викладення основного матеріалу

Незначна кількість наукових досліджень звітності про платежі на користь держави в Україні та світі свідчить про нові тренди у європейській економічній системі, які виникли після введення в дію Директиви 2013/34/ЄС, в якій розділом 10 «Звіт про платежі на користь держави» було зазначено основні терміни, суб'єкти, зміст та умови подання таких звітів [1]. Від початку 2014 року ці зміни почали вводити в країнах ЄС, і вже сьогодні європейські вчені досліджують особливості та вплив від складання звіту про платежі на користь держави. Аби переконатись в цьому, за допомогою програмного забезпечення «VOSviewer», ми провели бібліометричний аналіз, взявши за основу 39 статей бази «Scopus», які були присвячені дослідженню звіту про платежі на користь держави (рис. 4).

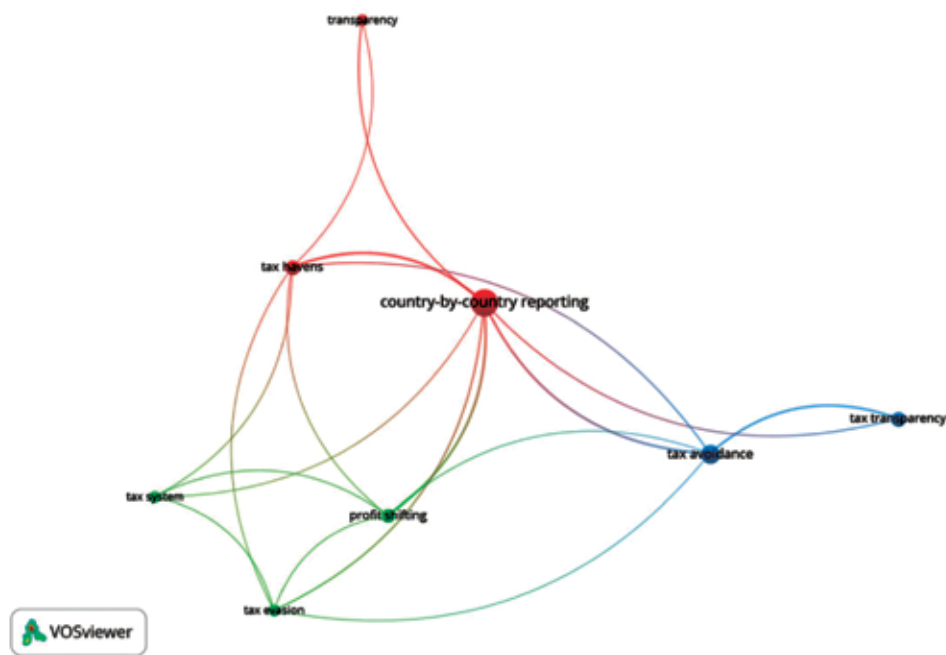
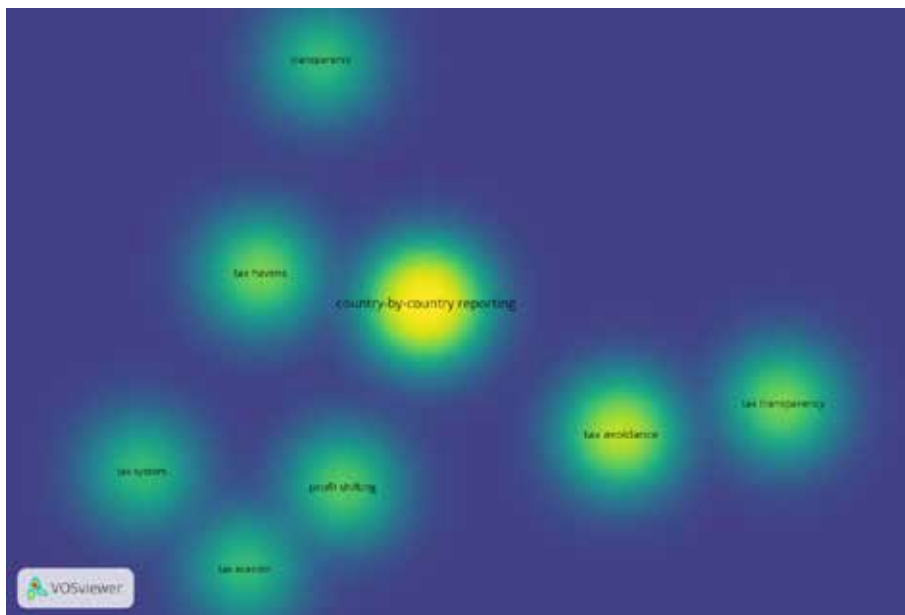

Рис. 4. Бібліометричний аналіз статей за ключовим поняттям “country-by-country reporting”

Джерело: складено авторами за даними VOSviewer

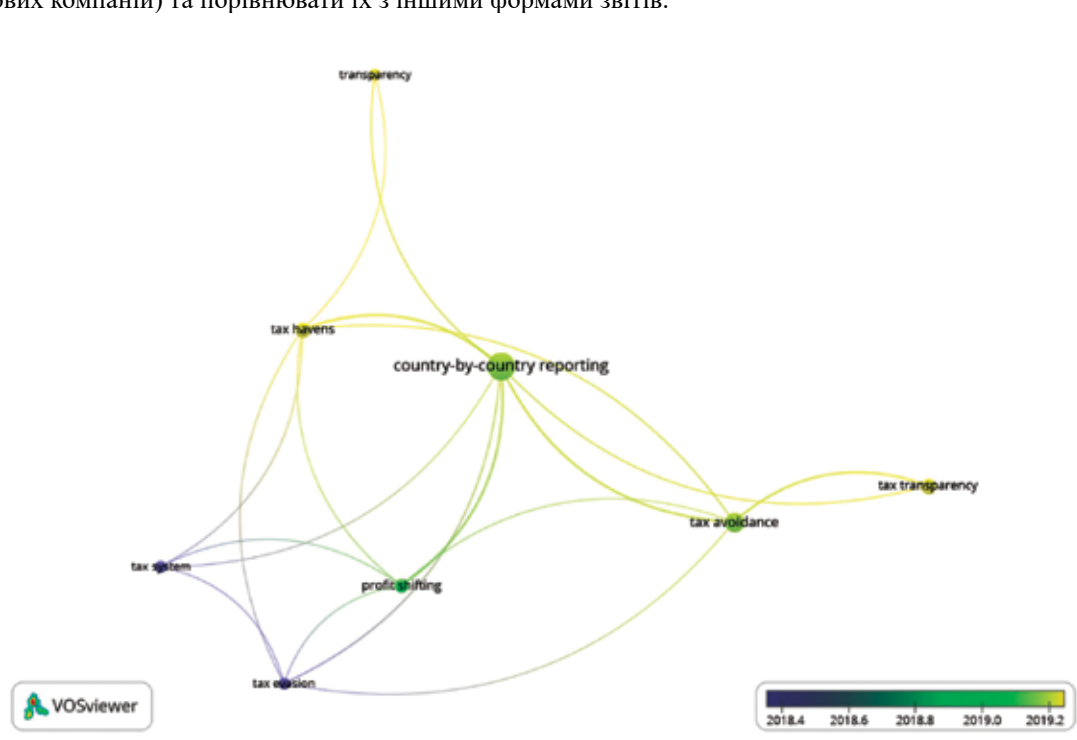
Досліджуючи дане поняття ми виявили 3 взаємопов'язаних між собою кластери, що містять в собі 8 понять. З дослідження бачимо, що головними понятійними категоріями під час написання наукових статей на тему нефінансової звітності, виступають наступні дефініції: «прозорість», «звіт про платежі на користь держави», «податкова система», «ухилення від сплати податків», «податкові гавані», «уникнення від сплати податків», «переміщення прибутку» та «податкова прозорість». Всі вони мають між собою взаємозв'язок, адже за своєю сутністю є взаємозалежними, або ж взаємозамінними (рис. 5). Всі ці поняття є суміжними і «поглинаються» головною дефініцією «звіт про платежі на користь держави» (як першочергового поняття). Тобто, досліджуючи поняття звіту про платежі на користь держави вчені, публікації яких є в базі Scopus, виявили взаємопов'язаність та взаємодоповнення цих понять, що сформувалися в ході детального вивчення структури, змісту та форм нефінансової звітності.

Рис. 5. Найбільш вживані поняття наукових статей на тему звітності про платежі на користь держави

Джерело: складено авторами за даними VOSviewer

З огляду на часовий проміжок досліджень (рис. 6) пік дослідження звітності про платежі на користь держави припадає на квітень 2018 року. Про це свідчать і показники Google Trend (рис. 7) та Scopus Analyze (рис. 8). Така зацікавленість виникла у зв'язку із тим, що ще у 2016 році впроваджувати звіти з використанням стандартів GRI почали великі державні підприємства Європи. А вже у 2017 році активно почали формувати та подавати звіти про платежі [2]. Також було введено дві додаткові форми нефінансової звітності: звіт про управління та звіт КСВ. Це спровокувало вчених досліджувати процес формування таких звітів великих підприємств (лісозаготівельних та нафтових компаній) та порівнювати їх з іншими формами звітів.

Рис. 6. Часові рамки дослідження поняття “country-by-country reporting”

Джерело: складено авторами за даними VOSviewer

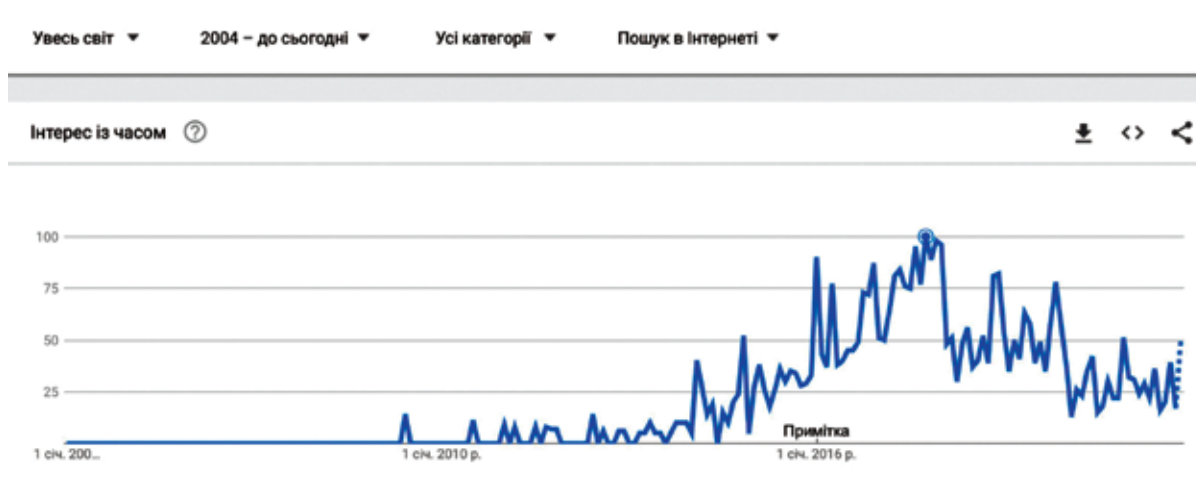

Рис. 7. Часові рамки дослідження поняття “country-by-country reporting”

Джерело: складено авторами за даними Google Trends

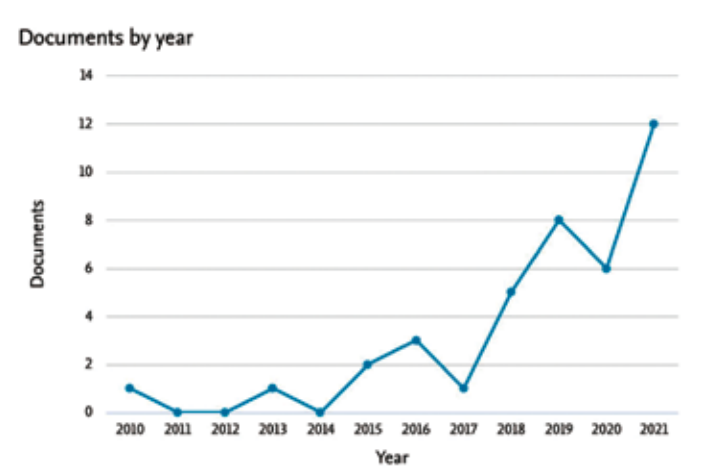

Рис. 8. Часові рамки дослідження поняття “country by country reporting” за даними бази Scopus за 2010–2021 роки

Джерело: складено авторами за даними Scopus

Найбільша кількість праць за даними Google Books NGram viewer як і за даними VOS припадає на початок 2018 року і збільшується протягом кожного наступного року (рис. 9).

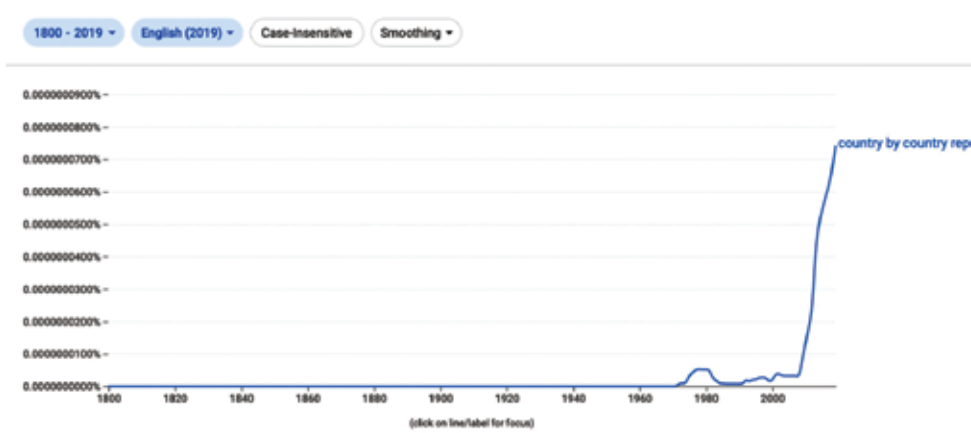

Рис. 9. Бібліометричний аналіз статей за ключовим поняттям “country-by-country reporting”

Джерело: складено авторами за даними Google Books NGram viewer

Проте за даними бази SciVal основний масив дослідження тематики звітів про платежі на користь держави припадає на 2019 рік (рис. 10). Такий як в цей час активно піднімається тема податкового ухилення великих корпорацій і не подання точної та правдивої інформації стосовно сплати податків на користь держави [5]. Серед публікацій європейських вчених в базі SciVal представлені лише 8, більшість з яких присвячені імплементації Великобританією розділу 10 Директиви 2013/34/ЄС про бухгалтерський облік (і еквівалентних положень Директиви про прозорість), яка є прогресивним європейським законодавством, що передбачає та вимагає складання звітів про платежі на користь держави [7].

Рис. 10. Кількість публікацій по темі “country by country reporting” за даними бази SciVal

Джерело: складено автором за даними SciVal

По кількості цитувань ситуація схожа – піковими роками є 2018–2019 рік. Проте в Україні на сьогоднішній день ця тема глибоко не досліджується, про що говорить нам рисунок 11.

Рис. 11. Кількість цитувань по темі “country by country reporting” за даними бази SciVal

Джерело: складено авторами за даними SciVal

В Україні дослідження результативності складання звітів про платежі на користь держави знаходиться на початковому рівні [9]. Сьогодні українські вчені розглядають звіт про платежі на користь держави як один з видів звітів з управління та звітів про сталий розвиток. В українському законодавстві вже відбулись трансформаційні процеси, які регламентують процес складання звітів, проте вплив і розподіл податкових надходжень, що фіксуються у звітах, остаточно не визначений.

З огляду на географічний бібліографічний аналіз (рис. 12) чітко можемо виділити 5 країн, вчені яких досліджують дане поняття. Більшість з них країни Європи, адже саме в Європі найперше почали впроваджувати звіти про платежі на користь держави. Про що свідчать і дані вбудованого інструменту Scopus.

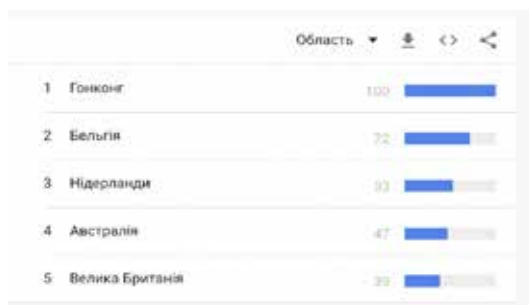

Рис. 12. Географія запитів користувачів про звітність про платежі на користь держави

Джерело: складено авторами за даними Google Trends

Висновки

Через зростання уваги до звіту про платежі на користь держави серед науковців та соціально-відповідального бізнесу багато підприємств в найближчому майбутньому вийдуть на новий та якісний рівень висвітлення інформації та все більше стануть впроваджувати та формувати нові світові стандарти звітування. Адже бібліометричний аналіз показав, що звіт про платежі на користь держави – це спектрально широка категорія, яка має кластерні зв'язки з великою кількістю економічних явищ та понять. А основними причинами такої кластеризації є глобалізаційні процеси, політичні, екологічні та економічні явища, а також поступове впровадження європейського законодавства в різних країнах. Саме завдяки цим процесам виникла потреба і набула поширення у дослідженні та формуванні такої звітності, трансформації якої ще потребують подальших вдосконалень та досліджень.

Список використаної літератури

1. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013L0034>
2. Ініціатива прозорості видобувних галузей України : офіційний веб-портал. URL: <http://citi.org.ua/pro-citi/>.
3. «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень» від 05.10.2017 № 2164-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2164-19#Text>
4. Закон України «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях» від 14.01.2020 № 2545-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2545-19#Text>
5. Звіт ІПВГ 2014–2019 pp. URL: <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245516209>
6. Електронний ресурс Асоціація ЕнергоТранспорентність. Аналіз внеску видобувної галузі економіку України. URL: <http://energytransparency.org/index.php/biblioteka/253-analiz-vnesku-vidobuvnoji-galuzi-v-ekonomiku-ukrajini>
7. Anagnostopoulou S.C. Accounting conservatism and corporate social responsibility [Electronic resource] / Anagnostopoulou S.C., Tsekrekos A.E., Voulgaris G. - British Accounting Review, 2021 - Volume 53, Issue 4, Article number 100942. URL: [https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85090489961&origin=resultslist&sort=plf-f&src=s&nlo=&nlr=&nls=&sid=e11c3455922ff8fee4ebf0b488d360a1&sot=b&sdt=b&sl=38&s=TITLE-ABS-KEY%28non-financial+reporting%29&relpos=12&citeCnt=0&searchTerm=\(дата звернення 28.12.2021\)](https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85090489961&origin=resultslist&sort=plf-f&src=s&nlo=&nlr=&nls=&sid=e11c3455922ff8fee4ebf0b488d360a1&sot=b&sdt=b&sl=38&s=TITLE-ABS-KEY%28non-financial+reporting%29&relpos=12&citeCnt=0&searchTerm=(дата звернення 28.12.2021))
8. Schnitger A. Tax and Transparency: Reporting in Accordance with the Global Reporting Initiative [Electronic resource] / Schnitger A., Holle F., Kockrow M. - Intertax, 2021 – Volume 49, Issue 8-9, Pages 702–712. URL: [https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85111737118&origin=resultslist&sort=plf-f&src=s&nlo=&nlr=&nls=&sid=e11c3455922ff8fee4ebf0b488d360a1&sot=b&sdt=b&sl=38&s=TITLE-ABS-KEY%28non-financial+reporting%29&relpos=79&citeCnt=0&searchTerm=\(дата звернення 02.12.2021\)](https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85111737118&origin=resultslist&sort=plf-f&src=s&nlo=&nlr=&nls=&sid=e11c3455922ff8fee4ebf0b488d360a1&sot=b&sdt=b&sl=38&s=TITLE-ABS-KEY%28non-financial+reporting%29&relpos=79&citeCnt=0&searchTerm=(дата звернення 02.12.2021))
9. Макаренко І. О. Актуальні тренди у розвитку нефінансової звітності в Україні [Електронний ресурс] / І. О. Макаренко - Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту в Україні: теорія, методологія, організація: збірник тез доповідей учасників XVII Всеукраїнської наукової конференції. К.: ДП «Інформ. – аналіт. агентство», 2019. С. 101–103. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/3771> (дата звернення 27.12.2021)
10. Official website of Global Reporting Initiative (GRI). URL: <https://www.globalreporting.org/Pages/default.aspx>
11. Снежко Е. Корпоративная социальная ответственность как неотъемлемая часть ведения бизнеса [Електронний ресурс] / Е. Снежко. – URL: <http://www.capital.ua/ru/publication/23871-dlya-ukrainskogo-biznesa-korporativnaya-sotsialnaya-otvetstvennost-v-osobnosti-kak-sostavnaya-bole-masshtabnogo-yavleniya-ustoychivogo-razvitiya-sustainable-development-do-sikh-por-neredko-vospriimaetsya-kak-zagranichnaya-dikovinka-i-dazhe-krupnymi> (дата звернення 29.12.2021)
12. Мацьків Р. Т. Нефінансовий звіт – складова управління соціальною відповідальністю підприємств нафтогазового комплексу [Електронний ресурс] / Р. Т. Мацьків // Ефективна економіка. – 2015. – № 3. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3926> (дата звернення 02.12.2021)
13. Jansky P. Country-by-Country Reporting and other financial transparency measures affecting the EU [Electronic resource] / Jansky P. - Combating Fiscal Fraud and Empowering Regulators, 2020 - Volume 8, Pages 132-157. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=en&user=9TDZU6wAAAAJ&cstart=20&pagesize=80&citation_for_view=9TDZU6wAAAAJ:Ak0FvsSvgGUC (дата звернення: 20.12.2021)
14. Torslov T. Multinational corporations and tax havens: evidence from country-by-country reporting [Electronic resource] / Torslov T., Jansky P., Garcia-Bernardo J. - International Tax and Public Finance, 2021 - Volume 1, Pages 1-43. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=da&user=thyxmN8AAAAJ&citation_for_view=thyxmN8AAAAJ:WF5omc3nYNoC (дата звернення 23.12.2021)
15. Meinzer M. Comparing Tax Incentives across Jurisdictions: a pilot study [Electronic resource] / Meinzer M., Etter-Phoya R., Diakite M. - Available at SSRN, 2019. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3483437 (дата звернення 26.12.2021)
16. Garcia-Bernardo, J., Jansky, P., & Torslov, T. (2020). Multinational Corporations' Effective Tax Rates: Evidence from Orbis. IES Working Paper Series (дата звернення 20.09.2022)

17. Murphy, R. (2009). Country-by-Country Reporting. Holding Multinational Corporations to Account Wherever They Are. Task Force on Financial Integrity and Economic Development. (дата звернення 10.09.2022)
18. Sikka, P., & Murphy, R. (2015). Unitary Taxation: Tax Base and the Role of Accounting (ICTD Working Paper 34). International Centre for Tax and Development. (дата звернення 2.09.2022)
19. Garcia-Bernardo, J., Janský, P., & Tørsløv, T. (2019a). Multinational Corporations and Tax Havens: Evidence from Country-by-Country Reporting. IES Working Paper Series, 2019(31), 1–34. (дата звернення 2.09.2022)
20. Johannesen, Niels, and Dan Thor Larsen. 2016. "The Power of Financial Transparency: An Event Study of Country-by-Country Reporting Standards." *Economics Letters*. <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2016.05.029>. (дата звернення 7.09.2022)

References

1. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013L0034>
2. The initiative for the transparency of extractive industries of Ukraine: official web portal. URL: <http://eiti.org.ua/pro-eiti/>.
3. "On Amendments to the Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine" Regarding Improvement of Certain Provisions" dated October 5, 2017 № 2164-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2164-19#Text>
4. Law of Ukraine "On ensuring transparency in extractive industries" dated January 14, 2020 № 2545-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2545-19#Text>
5. Report of the Extractive Industries Transparency Initiative 2014–2019. URL: <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245516209>
6. Electronic resource of Energy Transparency Association. Analysis of the contribution of the mining industry to the economy of Ukraine. URL: <http://energytransparency.org/index.php/biblioteka/253-analiz-vnesku-vidobuvnoji-galuzi-v-ekonomiku-ukrajini>
7. Anagnostopoulou S.C. Accounting conservatism and corporate social responsibility [Electronic resource] / Anagnostopoulou S.C., Tsekrekos A.E., Voulgaris G. - *British Accounting Review*, 2021 - Volume 53, Issue 4, Article number 100942. URL: <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85090489961&origin=resultslist&sort=plf-f&src=s&nlo=&nlr=&nls=&sid=e11c3455922ff8fee4ebf0b488d360a1&sot=b&sdt=b&sl=38&s=TITLE-ABS-KEY%28non-financial+reporting%29&relpos=12&citeCnt=0&searchTerm=> (дата звернення 28.12.2021)
8. Schnitger A. Tax and Transparency: Reporting in Accordance with the Global Reporting Initiative [Electronic resource] / Schnitger A., Holle F., Kockrow M. - *Intertax*, 2021 - Volume 49, Issue 8-9, Pages 702-712. URL: <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85111737118&origin=resultslist&sort=plf-f&src=s&nlo=&nlr=&nls=&sid=e11c3455922ff8fee4ebf0b488d360a1&sot=b&sdt=b&sl=38&s=TITLE-ABS-KEY%28non-financial+reporting%29&relpos=79&citeCnt=0&searchTerm=> (дата звернення 02.12.2021)
9. Makarenko I. O. Current trends in the development of non-financial reporting in Ukraine [Electronic resource] / I.O. Makarenko – Development of the accounting, analysis and audit system in Ukraine: theory, methodology, organization: a collection of abstracts of reports of the participants of the XVII All-Ukrainian Scientific Conference . K.: SE "Inform. - analyst agency", 2019. pp. 101–103. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/3771> (access date 12/27/2021)
10. Official website of Global Reporting Initiative (GRI) .URL: <https://www.globalreporting.org/Pages/default.aspx>
11. Snezhko E. Corporate social responsibility as an integral part of business management [Electronic resource] / E. Snezhko. URL: <http://www.capital.ua/ru/publication/23871-dlya-ukrainskogo-biznesa-korporativnaya-sotsialnaya-otvetstvennost-v-osobennosti-kak-sostavnaya-bolee-masshtabnogo-yavleniya-ustoychivogo-razvitiya-sustainable-development-do-sikh-por-neredko-vosprinimaetsya-kak-zagranichnaya-dikovinka-i-dazhe-krupnymi> (access date 29/12/2021)
12. Matskiv R. T. Non-financial report – a component of social responsibility management of oil and gas complex enterprises [Electronic resource] / R. T. Matskiv // *Effective economy*. – 2015. – No. 3. – Access mode: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3926> (access date 12/02/2021)
13. Jansky P. Country-by-Country Reporting and other financial transparency measures affecting the EU [Electronic resource] / Jansky P. - *Combating Fiscal Fraud and Empowering Regulators*, 2020 - Volume 8, Pages 132-157. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=en&user=9TDZU6wAAAAJ&cstart=20&pagesize=80&citation_for_view=9TDZU6wAAAAJ:Ak0FvsSvGUC (access date 20/12/2021)
14. Torslov T. Multinational corporations and tax havens: evidence from country-by-country reporting [Electronic resource] / Torslov T., Jansky P., Garcia-Bernardo J. - *International Tax and Public Finance*, 2021 – Volume 1, Pages 1-43. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=da&user=thyxmN8AAAAJ&citaton_for_view=thyxmN8AAAAJ:WF5omc3nYNoC (access date 23/12/2021)

15. Meinzer M. Comparing Tax Incentives across Jurisdictions: a pilot study [Electronic resource] / Meinzer M., Etter-Phoya R., Diakite M. - Available at SSRN, 2019. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3483437 (дата звернення 26.12.2021)
16. Garcia-Bernardo, J., Janský, P., & Tørsløv, T. (2020). Multinational Corporations' Effective Tax Rates: Evidence from Orbis. IES Working Paper Series (access date 20/09/2022)
17. Murphy, R. (2009). Country-by-Country Reporting. Holding Multinational Corporations to Account Wherever They Are. Task Force on Financial Integrity and Economic Development. (access date 10/09/2022)
18. Sikka, P., & Murphy, R. (2015). Unitary Taxation: Tax Base and the Role of Accounting (ICTD Working Paper 34). International Centre for Tax and Development. (access date 2/09/2022)
19. Garcia-Bernardo, J., Janský, P., & Tørsløv, T. (2019a). Multinational Corporations and Tax Havens: Evidence from Country-by-Country Reporting. IES Working Paper Series, 2019(31), 1–34. (access date 2/09/2022)
20. Johannesen, Niels, and Dan Thor Larsen. 2016. "The Power of Financial Transparency: An Event Study of Country-by-Country Reporting Standards." *Economics Letters*. <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2016.05.029>. (access date 7/09/2022)